

Notitie jaarstukken Regio Groningen-Assen 2008

Notitie voor: deelnemers Regio Groningen-Assen
Opsteller notitie: projectbureau Regio Groningen-Assen

Inleiding op onderwerp

Conform het convenant Regio Groningen-Assen (stuurgroep november 2004) worden de raden en Staten ieder jaar geïnformeerd over de financiën van de Regio Groningen-Assen. In deze oplegnotitie worden de jaarrekening 2007, de begrotingswijzigingen 2008 en de concept begroting 2009 besproken.

De stuurgroep Regio Groningen-Assen verzoekt de colleges de jaarstukken voor te leggen aan de raad dan wel Staten en eventueel schriftelijke reacties uiterlijk vóór 15 oktober 2008 naar het projectbureau Regio Groningen-Assen te sturen. Deze worden dan voorgelegd aan de stuurgroep Regio Groningen-Assen in de novembervergadering.

Jaarrekening 2007

Het boekjaar 2007 is met het vaststellen van de jaarrekening 2007 door de stuurgroep afgerond. De accountant heeft de jaarrekening 2007 en onderliggende stukken gecontroleerd. Het oordeel van de Ernst & Young accountants ten aanzien van de jaarrekening 2007 Regio Groningen-Assen luidt: *"Wij zijn van oordeel dat het financieel overzicht een getrouw beeld geeft over de bestedingen in 2007 en overigens in overeenstemming is met in Nederland algemeen aanvaarde controlegrondslagen voor financiële verantwoordingen en voldoet aan ter zake geldende eisen"*.

Begrotingswijzigingen 2008

De stuurgroep heeft op 16 mei 2008 ingestemd met de onderstaande begrotingswijziging:

- In navolging van het convenant Regio Groningen-Assen (november 2004) draagt de stuurgroep eenmaal in de vijf jaar, voor de eerste keer in 2008, zorg voor een evaluatie. Daarin wordt antwoord gegeven op de vraag of de gevolgen van de samenwerking in de Regio zowel bestuurlijk, organisatorisch, inhoudelijk als financieel in overeenstemming zijn met de visie en of de Regiovisie nog voldoende antwoord biedt op maatschappelijke ontwikkelingen. De stuurgroep heeft de opzet, inclusief begroting, in de stuurgroep vastgesteld. De stuurgroep heeft € 165.000 beschikbaar gesteld.
- De gemeente Hoogezand-Sappemeer en de Stuurgroep ontwerpogave Leek-Roden hebben een aanvraag ingediend voor mede financiering van hun MER-studies. De stuurgroep Regio Groningen-Assen vindt de ontwerpogaven Leek-Roden en Hoogezand-Zuid van bovenregionaal belang in de Regio Groningen-Assen. Daarom is in overeenstemming met de aanvragen aan beide projecten € 50.000 beschikbaar gesteld.
- Overeenkomstig het uitvoeringsprogramma Regiopark, Bereikbaarheid en Bedrijventerreinen blijven de gereserveerde middelen voor 2007 beschikbaar voor 2008.
- Het restant van het overschot van 2007, dat overblijft na aftrek van bovenstaande begrotingswijzigingen, vloeit terug in de algemene middelen van het regiofonds.

Concept begroting 2009

Evenals de voorgaande jaren is de concept begroting 2009 opgedeeld in de subgroepen projectbureau en projecten. Ten opzichte van de begroting 2008 zijn er voor 2009 geen significante veranderingen en blijft de stuurgroep binnen de afgesproken financiële kaders. Het door de stuurgroep vastgesteld meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 is in deze begroting verwerkt. Evenals voorgaande jaren is een inschatting gemaakt in de verwachte regiofonds bijdrage aanvragen van de deelnemers.

Concept begroting 2009

Regio Groningen-Assen 2030
nationaal stedelijk netwerk

Colofon

Datum/versie: april 2008
Documentnaam: concept begroting 2009

Opgesteld door: stuurgroep Regio Groningen-Assen
Ondersteund door: projectbureau Regio Groningen-Assen

Status: stuurgroep versie
Besluitvorming in: vastgesteld in stuurgroep op 16 mei 2008

Contactpersonen: H.G (Hero) Havenga
Regio Groningen-Assen 2030
nationaal stedelijk netwerk

Telefoon: 050 316 4289 (secretariaat)
E-mail: info@regiogroningenassen.nl
Website: www.regiogroningenassen.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Financiële planning	6
3. Begroting projecten 2009	7
4. Begroting projectbureau 2009	10
5. Totale begrote uitgaven 2009	12
Bijlage 1 Bijdrage van de deelnemers	13
Bijlage 2 Meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015	14

1. Inleiding

Voor u ligt de ontwerp begroting van Regio Groningen-Assen voor het boekjaar 2009. Voor het opstellen van de begroting is het convenant Regio Groningen-Assen (stuurgroep november 2004) als leidraad gehanteerd. Met deze begroting maakt de stuurgroep Regio Groningen-Assen de verwachte financiële stromen voor 2009 inzichtelijk.

Achtergrond

De Regio Groningen-Assen is een ruimtelijke ontwikkelingsvisie waarbij over de bestuurlijke grenzen tussen de gemeenten en provincies wordt heen gekeken. Karakteristiek voor de Regio Groningen-Assen is de ruimte. Ruimte die we willen koesteren. Tegelijk willen we onze economische kansen benutten. Deze paradoxale opgave is alleen te realiseren als we onze handen ineenslaan. Deelnemers aan de Regiovisie zijn de provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Assen, Bedum, Groningen, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Noordenveld, Slochteren, Ten Boer, Tynaarlo, Winsum en Zuidhorn. (Zie voor meer informatie ook www.regiogroningenassen.nl)

Leeswijzer

De concept begroting 2009 geeft inzicht in de financiën van Regio Groningen-Assen. Achtereenvolgens wordt in hoofdstuk 2 in gegaan op de financiële planning. Dit hoofdstuk beschrijft de verwachte onttrekkingen en inkomsten van het regiofonds. De uitvoeringsprogramma's van Bereikbaarheid, Regiopark en Bedrijventerreinen zijn in hoofdstuk 3 vertaald naar de financiële implicaties voor 2009. In hoofdstuk 4 wordt de begroting van het projectbureau gepresenteerd, dit met een korte toelichting. Daarnaast geeft hoofdstuk 5 een overzicht van de totale begrote uitgaven voor 2009. Tenslotte zijn in de bijlagen de jaarlijkse bijdragen van de deelnemers aan het regiofonds en een verwijzing naar het meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 opgenomen. Alle bedragen in deze begroting zijn in euro's.

Proces

Vanaf 2006 rapporteert de Regio Groningen-Assen een keer per jaar over de voortgang van de regionale samenwerking en de financiële aspecten. Hierdoor wordt elk voorjaar via de colleges aan de raden en Staten een totaal pakket aangeboden. Dit jaar bestaat het pakket uit: beleidsmonitor 2008, jaarrekening 2007, begrotingswijzigingen 2008 en concept begroting 2009.

Dit pakket is deels in maart en deels in mei 2008 door de stuurgroep besproken. Zoals in het convenant is vastgelegd wordt aan de deelnemende colleges verzocht het pakket aan raden en Staten voor te leggen. In verband met de opgesplitste behandeling krijgen de colleges meer tijd om hun zienswijze kenbaar te maken. Het pakket, inclusief een beschrijving van de procedure, wordt eind mei 2008 aan de colleges aangeboden.

2. Financiële planning

De financiële planning van Regio Groningen-Assen geeft inzicht in de verwachte inkomsten en onttrekkingen van het regiofonds. In de begroting is voor de projecten uitgegaan van het meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 en jaarrekening 2007. De stortingen van de afzonderlijke gemeenten en provincies aan het regiofonds zijn opgenomen in bijlage 1.

De Regio Groningen-Assen ontvangt in het kader van de regeling "Quick Wins tweede tranche" van het rijk middelen voor het bereikbaarheidsprogramma. Deze middelen zijn rechtstreeks gekoppeld aan de uitvoering van projecten. De gelden zijn als Rijksbijdrage in onderstaand overzicht opgenomen.

Financiële planning*	begroting 2008	begroting 2009
Saldo regiofonds (1 januari)	35.591.076	18.811.076
<i>Begrote inkomsten</i>		
Storting van de deelnemers	9.500.000	9.500.000
Verwachte rente	1.000.000	1.000.000
Rijksbijdrage (Quick Wins Bereikbaarheid)	4.170.000	3.170.000
Totale inkomsten	14.670.000	13.670.000
<i>Begrote uitgaven*</i>		
Projectbureau	900.000	920.000
Projecten	30.550.000	16.680.000
Totale uitgaven	31.450.000	17.600.000
Regiofonds (31 december)	18.811.076	14.881.076

Tabel 1: Financiële planning 2008 en 2009

* De uitgaven zijn gebaseerd op de begrotingen van 2009 en 2008 (exclusief de begrotingswijzigingen uit de jaarrekening 2007).

3. Begroting projecten 2009

In dit onderdeel van de begroting wordt een overzicht gegeven van de verwachte kosten van de projecten voor het jaar 2009. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in regionale programma's en projecten (Bereikbaarheid, Regiopark, Bedrijventerreinen en Voorinvesteren in woningbouw) en overige projecten (Kleine regionale projecten, Kwaliteitsteam, Evaluatie). De toelichting beschrijft de opbouw van de begrote uitgaven en de eventuele verschillen met het jaar 2008. Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar bijlage 2.

De uitgaven aan de regionale programma's Bereikbaarheid en Regiopark zijn gebaseerd op het meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015. Dit is een groei-model dat jaarlijks middels uitvoeringsprogramma's wordt geconcretiseerd. In de doorvertaling in deze begroting is een inschatting gemaakt voor de bijdrage aanvragen die in 2008 en 2009 door de projectverantwoordelijken kunnen worden ingediend. De daadwerkelijke uitbetaling uit het regiofonds is afhankelijk van de claims die de deelnemers gedurende het jaar indienen.

Projecten	Begroting 2008	Begroting 2009
<i>Regionale projecten</i>		
A. Bereikbaarheid	25.800.000	13.130.000
B. Regiopark	3.800.000	2.700.000
C. Voorinvesteren in landschap voor toekomstige woningbouw	50.000	50.000
D. Bedrijventerreinen	200.000	200.000
<i>Overige projecten</i>		
E. Kleine regionale projecten	500.000	500.000
F. Kwaliteitsteam	100.000	100.000
G. Evaluatie	100.000	0
Totaal	30.550.000	16.680.000

Tabel 2: Begroting projecten 2009

Toelichting op begroting regionale projecten 2009

A. Bereikbaarheid € 13.130.000

Op basis van de Meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 (stuurgroep januari 2008) en het uitvoeringsprogramma Bereikbaarheid 2008 (Portefeuillehoudersoverleg Verkeer en Vervoer november 2007) is voor 2008 circa € 25.8 miljoen en voor 2009 circa € 13.1 miljoen begroot aan regiofonds bijdrage aanvragen. De daadwerkelijke uitbetaling uit het regiofonds is afhankelijk van de claims die gedurende het jaar worden ingediend.

Zoals op de voorgaande pagina is vermeld wordt in het kader van de regeling "Quick Wins tweede tranche" voor de uitvoering van projecten ook een rijksbijdrage van het ministerie van Verkeer en Waterstaat ontvangen.

B. Regiopark € 2.700.000

In december 2005 heeft de stuurgroep het uitvoeringsprogramma "Regio *buitengewoon* - uitvoeringsprogramma Regiopark 2006/2007" vastgesteld. Omdat niet alle projecten in 2006 en 2007 uitgevoerd konden worden, ontstond er financiële ruimte voor nieuwe projecten, de zogenaamde reserve projecten. Daarnaast heeft de stuurgroep in januari 2008 het meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 vastgesteld. Al deze onderdelen zijn vertaald in de begroting. Hierbij is een inschatting gemaakt voor de bijdrage aanvragen die in 2008 en 2009 door de projectverantwoordelijken kunnen worden ingediend. De daadwerkelijke uitbetaling uit het regiofonds is afhankelijk van de claims die gedurende het jaar worden geëffectueerd.

C. Voorinvesteren in landschap voor toekomstige woningbouw € 50.000

De gemeente Hoogezand-Sappemeer heeft eind 2006 haar eerste ideeën gepresenteerd voor de realisatie en fasering van de landschapsbouw in Hoogezand-Zuid. Deze ideeën zijn ten behoeve van het Masterplan Hoogezand-Zuid in 2007 nader uitgewerkt. Op basis hiervan is in het meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 een bedrag gereserveerd voor de regionale bijdrage aan de voorinvestering in het landschap. Deze bijdrage wordt besteed aan het realiseren van de vaarverbinding in het gebied en de landschappelijke inpassing hiervan. In 2008 zal een nadere invulling van de plannen worden gemaakt en een organisatorisch kader worden opgesteld.

D. Bedrijventerreinen € 200.000

In december 2006 heeft de stuurgroep het projectplan "*De regio werkt!*: Programma Bedrijventerreinen 2007-2008" vastgesteld. De hierin opgenomen projecten worden uiterlijk eind 2008 opgeleverd en geëvalueerd. In 2008 wordt een nieuw uitvoeringsprogramma geschreven. De uitkomsten vinden hun weerslag in de begroting 2009.

Toelichting op begroting overige projecten 2009

E. Kleine regionale projecten € 500.000

De stuurgroep stelt jaarlijks middelen beschikbaar voor het uitvoeren van belangrijke lokale projecten in niet-stedelijke gemeenten die een bijdrage leveren aan het realiseren van de regionale ambities en het creëren van draagvlak voor Regio Groningen-Assen. Hierbij moet sprake zijn van "material investments": investeringen in dorp of platteland die een bijdrage leveren aan het vergroten van de identiteit van de regio en de doelen van de Regiovisie. Het budget is ruimschoots in overeenstemming met de gehonoreerde aanvragen van de afgelopen jaren.

F. Kwaliteitsteam € 100.000

Het kwaliteitsteam levert gevraagde en ongevraagde adviezen ten behoeve van een hoogwaardig kwalitatieve ontwikkeling van het stedelijk netwerk. De huidige contracten hebben een looptijd tot en met december 2008. Vooruitlopend op de evaluatie zijn de kosten al in de begroting opgenomen.

G. Evaluatie € 100.000

In navolging van het convenant Regio Groningen-Assen (november 2004) draagt de stuurgroep eenmaal in de vijf jaar, voor de eerste keer in 2008, zorg voor een evaluatie. Daarin wordt antwoord gegeven op de vraag of de gevolgen van de samenwerking in de Regio zowel bestuurlijk, organisatorisch, inhoudelijk als financieel in overeenstemming zijn met de visie en of de Regiovisie nog voldoende antwoord biedt op maatschappelijke ontwikkelingen. Het evaluatieproces kent een doorlooptijd tot en met 2009.

4. Begroting projectbureau 2009

In de begroting van het projectbureau zijn de verwachte kosten voor 2009 opgenomen. Deze zijn onderverdeeld in tien rubrieken. Per rubriek wordt een korte toelichting gegeven.

Omschrijving	Begroting 2008*	Begroting 2009
1. Salariskosten	640.000	640.000
2. Huisvesting	45.000	60.000
3. Vergaderkosten	4.500	6.000
4. Administratiekosten	15.000	18.000
5. Communicatiekosten	80.000	80.000
6. Kwaliteit projectbureau	25.000	25.000
7. Nirov	30.000	30.000
8. Monitorrapportage	15.000	15.000
9. Stichting Vastgoedrapportage	6.000	6.000
10. Onvoorzien	39.500	40.000
Totaal	900.000	920.000

Tabel 3: Begroting projectbureau 2009

*exclusief de begrotingswijzigingen naar aanleiding van de jaarrekening 2007

Toelichting op de begroting projectbureau 2009

1. Salariskosten € 640.000

Het personeel van het projectbureau Regio Groningen-Assen is formeel in dienst bij de provincie Groningen. Het projectbureau volgt daarom het beleid van de provincie Groningen aangaande de arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden. In 2004 heeft de stuurgroep € 562.500 voor de personeelskosten van het projectbureau beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt jaarlijks gecorrigeerd aan de CAO ontwikkeling.

2. Huisvesting € 60.000

Het projectbureau Regio Groningen-Assen is gehuisvest in de Oosterstraat in Groningen. Onder deze post vallen onder meer de huur van de kantoorruimte en kosten van kantoorfaciliteiten (ICT, telefoon etc).

3. Vergaderkosten € 6.000

Deze post bestaat uit de bestuurlijke en ambtelijke vergaderkosten. De vergaderkosten van het kwaliteitsteam zijn ondergebracht bij de desbetreffende post (zie pagina 9).

4. Administratiekosten € 18.000

De financiële administratie van de Regio Groningen-Assen wordt uitgevoerd door de kassier (provincie Groningen) van het samenwerkingsverband. De provincie Groningen

ontvangt een vergoeding voor het uitvoeren van de financiële administratie. Het opstellen van begrotingen, jaarrekeningen en meerjareninvesteringsprogramma's vallen niet onder deze dienstverlening. Daarnaast worden er jaarlijks kosten gemaakt voor het opstellen van accountantsverklaringen van de jaarrekening en de rijksbijdragen.

5. Communicatiekosten € 80.000

Voor het vrijwillige samenwerkingsverband Regio Groningen-Assen is communicatie met de interne en externe omgeving van cruciaal belang. De stuurgroep stelt jaarlijks het communicatieprogramma vast. Vaste onderdelen zijn de nieuwsbrief, website en communicatie met raden, Staten, private en maatschappelijke organisatie.

6. Kwaliteit projectbureau € 25.000

Het projectbureau Regio Groningen-Assen hecht grote waarde aan de kwaliteit van haar dienstverlening. Het budget wordt aangewend voor opleiding, training en deelname aan congressen

7. Nirov € 30.000

De stuurgroep heeft eind 2004, onder voorwaarde van een jaarlijks evaluatie, ingestemd met een deelname van drie jaar aan het Nirov-programma. Vooruitlopend op de eindevaluatie zijn de kosten reeds in de begroting 2009 opgenomen.

8. Monitorrapportage € 15.000

Conform het convenant wordt jaarlijks een voortgangsrapportage opgesteld. In 2009 maakt een sociaal-economische monitor hier ook onderdeel van uit. Deze monitor geeft inzicht in de ontwikkelingen van een groot aantal indicatoren in de Regio Groningen-Assen.

9. Stichting Vastgoedrapportage € 6.000

De stuurgroep (juli 2005) heeft besloten om toe te treden als founder van de Stichting vastgoedrapportage Regio Groningen-Assen. Deze stichting rapporteert jaarlijks over de vastgoedontwikkelingen in de Regio Groningen-Assen. De informatie wordt opgenomen in de sociaal-economische monitor van de Regio Groningen-Assen. Er is voor een periode van drie jaar een jaarlijkse bijdrage van € 6.000 toegezegd. Vooruitlopend op de eindevaluatie is de jaarlijkse bijdrage in de begroting opgenomen.

10. Onvoorzien € 40.000

De post onvoorzien bedraagt ongeveer 5% van de totale begroting.

5. Totale begrote uitgaven 2009

De totale begrote uitgaven geeft een overzicht van de geplande uitgaven voor het jaar 2009. Bovendien worden deze uitgaven vergeleken met 2008.

	Begroting 2008	Begroting 2009
Projecten	30.550.000	16.680.000
Projectbureau	900.000	920.000
Totaal	31.450.000	17.600.000

Tabel 4: Totale begrote uitgaven 2009

Toelichting totale uitgaven

Voor 2009 is voor circa € 17.6 miljoen aan uitgaven begroot. Te weten circa € 16.7 miljoen voor de projecten uit het meerjareninvesteringsprogramma en € 0.9 miljoen voor het projectbureau.

Bijlage 1 Bijdrage van de deelnemers

De bijdragen van de deelnemers zijn voor de jaren 2008 en 2009 in het onderstaande tabel weergegeven.

Deelnemers	storting 2008	storting 2009
<i>Provincies</i>		
Groningen	2.640.440	2.640.440
Drenthe	1.316.760	1.316.760
<i>Gemeenten</i>		
Groningen	2.121.112	2.121.112
Assen	1.330.272	1.330.272
Hoogezand-Sappemeer	524.584	524.584
Leek	232.596	232.596
Noordenveld	362.264	362.264
Tynaarlo	428.576	428.576
Haren	110.856	110.856
Slochteren	70.276	70.276
Zuidhorn	110.856	110.856
Bedum	70.276	70.276
Winsum	110.856	110.856
Ten Boer	70.276	70.276
Totaal	9.500.000	9.500.000

Tabel 5: Bijdrage van de deelnemers voor 2008 en 2009

Bijlage 2   Meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015

Het meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 voor de programma's Bereikbaarheid en Regiopark is op 11 januari 2008 door de stuurgroep Regio Groningen-Assen vastgesteld. Het programma is via de colleges aan raden en Staten aangeboden. Via www.regiogroningenassen.nl is het meeste actuele programma op te vragen. Daarnaast wordt in de loop van 2008 het projectenboek via deze site digitaal ontsloten. In het projectenboek staan alle projecten gedetailleerd beschreven.

Jaarrekening 2007

Regio Groningen-Assen 2030
nationaal stedelijk netwerk

TER IDENTIFICATIE
 ERNST & YOUNG
ACCOUNTANTS

A blue ink handwritten signature is written over the Ernst & Young logo and text.

Colofon

Datum/versie: februari 2008
Documentnaam: "Jaarrekening 2007"

Opgesteld door: projectbureau Regio Groningen-Assen

Status: versie voor besluitvorming stuurgroep op 3 maart 2008
Besluitvorming in: stuurgroep maart 2008

Contactpersonen: H.G. (Hero) Havenga
Regio Groningen-Assen 2030
nationaal stedelijk netwerk

Telefoon: 050 316 4289 (secretariaat)
E-mail: info@regiogroningenassen.nl (secretariaat)
Website: www.regiogroningenassen.nl
Bezoekadres: Oosterstraat 56A in Groningen
Postadres: Postbus 610, 9700 AP Groningen

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	5
2. Grondslagen	5
3. Balans 2007.....	6
4. Exploitatie	7
5. Toelichting op exploitatierekening 2007	8
6. Financiële planning	14

TER IDENTIFICATIE
 ERNST & YOUNG
ACCOUNTANTS

A blue ink handwritten signature is written over the Ernst & Young logo.

1. Voorwoord

Voor u ligt de jaarrekening van Regio Groningen-Assen voor het boekjaar 2007. Middels deze jaarrekening geeft de stuurgroep Regio Groningen-Assen inzicht in het inkomsten- en uitgavenpatroon van het afgelopen jaar. Bij het opstellen van de afrekening is het convenant Regio Groningen-Assen (stuurgroep november 2004) als leidraad gehanteerd.

De Regio Groningen-Assen is een ruimtelijke ontwikkelingsvisie waarbij over de bestuurlijke grenzen tussen de gemeenten en provincies wordt heen gekeken. Karakteristiek voor de Regio Groningen-Assen is de ruimte. Ruimte die we willen koesteren. Tegelijk willen we onze economische kansen benutten. Deze opgave is alleen te realiseren als we onze handen ineenslaan. Deelnemers aan het samenwerkingsverband zijn de provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Assen, Bedum, Groningen, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Noordenveld, Slochteren, Ten Boer, Tynaarlo, Winsum en Zuidhorn (zie ook www.regiogroningenassen.nl).

2. Grondslagen

Grondslagen van waardering

Voor zover niet anders is vermeld, zijn de activa en passiva gewaardeerd tegen de nominale waarden.

Grondslagen van resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, vindt de resultaatbepaling plaats op basis van het stelsel van baten en lasten.

3. Balans 2007

Activa	2007	2006	Passiva	2007	2006
Vorderingen			Reserve		
▪ Vorderingen op korte termijn	35.391	25.890	▪ regiofonds	35.591.076	21.037.561
▪ rekening courant met provincie Groningen	37.132.142	22.581.772	Schulden		
			▪ Korte termijn	1.576.457	1.570.101
			▪ Lange termijn	0	0
Totale activa (31-12)	37.167.533	22.607.662	Totale passiva (31-12)	37.167.533	22.607.662

Tabel 1: Balans 2007

Toelichting op de balans

Activa

- Vorderingen op korte termijn € 35.391

Dit betreft nog te ontvangen bedragen.

- Rekening-courant met de provincie Groningen € 37.132.142

Betreft het saldo in rekening-courant met de provincie Groningen ultimo 2007.

Passiva

- Regiofonds € 35.591.076

Het regiofonds heeft op 31 december 2007 een reserve van circa € 35.6 miljoen.

- Schulden op korte termijn € 1.576.457

Dit betreft voor € 1.552.457 nog te betalen bedragen. Dit zijn nota's/verplichtingen die al zijn meegenomen in 2007, maar betaald worden in 2008. De hoogte van het bedrag is veroorzaakt doordat enkele nota's met betrekking tot het uitvoeringsprogramma aan het einde van het jaar zijn binnen gekomen. Daardoor kon de betaling in 2007 niet meer plaats vinden. Daarnaast betreft het voor € 24.000 aan een vooruit ontvangen subsidiebedrag die niet wordt ingezet.

- Schulden op lange termijn € 0

Er zijn geen schulden die betrekking hebben op de lange termijn.

4. Exploitatie

Lasten	realisatie 2007	begroot 2007	realisatie 2006	Baten	realisatie 2007	begroot 2007	realisatie 2006
Projecten							
A. Bereikbaarheid	2.824.707	25.056.000	5.224.952	1. Bijdragen deelnemers	9.500.000	9.500.000	4.537.800
B. Regiopark	120.844	3.000.000	6.559	2. Rijksbijdrage	8.000.000	8.000.000	0
C. Voorinvesteren in landschap	5.000	50.000	0	3. Rente	1.244.500	500.000	784.820
D. Bedrijventerreinen	71.286	200.000	197.511	4. Algemene inkomsten	0	0	6.805
E. Kleine regionale projecten	166.391	500.000	373.500	5. Vrijval	0	0	7.601
F. Plan- en m.e.r.-studies	50.000	450.000	0	Totaal	18.744.500	18.000.000	5.337.026
G. Netwerkanalyse	-	-	320.435				
H. Betrokkenheid markt	0	0	0				
I. Kwaliteitsteam	67.380	100.000	35.094				
J. Businesscase reactivering	-	-	53.431				
K. Businesscase doorkop.CS	0	50.000	0				
L. Relatie ZZL- Regiovisie	-	-	50.004				
M. Pilot Woonzorg	-23.000	0	113.000				
N. Zuidelijke Ringweg Groningen	0	37.500	-				
I: Totaal projecten	3.282.608	29.443.500	6.374.486				
Projectbureau							
1. Salariskosten	640.596	640.000	580.616				
2. Huisvestingskosten	48.293	45.000	10.745				
3. Vergaderkosten	7.874	3.000	6.985				
4. Administratiekosten	15.041	15.000	10.000				
5. Communicatiekosten	94.911	80.000	116.555				
6. Interne kwaliteit	26.351	25.000	28.617				
7. NIROV	29.750	30.000	59.500				
8. Vastgoedrapportage	5.950	6.000	5.950				
9. Monitor	7.200	15.000	10.294				
10. Onvoorziën	32.411	39.000	32.264				
II: Totaal projectbureau	908.377	898.000	861.526				
Totale onttrekking (I+II)	4.190.985	30.341.500	7.236.012				
Storting regiofonds	14.553.515	-12.341.500	-1.898.986				
Totaal	18.744.500	18.000.000	5.337.026				

Tabel 2: Exploitatie 2007

5. Toelichting op exploitatierekening 2007

Lasten projecten

A. Bereikbaarheid (Kolibri/ BAG/ fiets) € 2.824.707

Met de notitie "Uitvoeringsprogramma bereikbaarheid 2008" (portefeuillehoudersoverleg Bereikbaarheid november 2007) is uitvoerig over de voortgang van het programma Bereikbaarheid gerapporteerd. Dit is beknopt weergegeven in de tabellen 3, 4 en 5. In het uitvoeringsprogramma 2007 stond gepland dat circa € 25,0 miljoen dit jaar zou worden geïnvesteerd. Er is de door deelnemers circa € 10 miljoen aan bijdrage aanvragen bij het regiofonds ingediend. Hiervan is circa € 2,8 geclaimd. Geconcludeerd kan worden dat het tot uitvoering komen weerbarstig is, waardoor de geplande investeringen niet worden gehaald. In 2007 is daarom de programmasturing gestructureerd, waardoor er nu beter zicht is op de (voorbereiding van de) uitvoering. Veel projecten gaan begin 2008 daadwerkelijk in uitvoering en daarom zijn er vanuit het regiofonds financiële verplichtingen aangegaan. Het is nu zaak hier scherp op te blijven.

In 2007 zijn diverse projecten gerealiseerd:

- Fietsrouteplus Assen-Vries is geopend in mei 2007
- Tijdelijk station Europapark is geopend in september 2007
- Kluifrotonde aansluiting N372/A7 is in september 2007 opgeleverd
- Bushaltevoorzieningen Knooppunt Reitdiepplein worden eind 2007 opgeleverd
- Transferium Assen west (Kloosterveen) wordt eind 2007/ begin 2008 opgeleverd
- Transferium Haren wordt eind 2007/begin 2008 opgeleverd

De volgende studies ter voorbereiding van de uitvoering zijn (worden) in 2007 afgerond:

- MIT-verkenning Zuidelijke Ringweg Groningen
- Verkeersstructuur Hoogezand-Sappemeer
- Verkeersstructuur ontwerpogave Leek/Roden
- Masterplan HOV Leek-Roden
- Planstudie spoorverbindingen Groningen-Veendam

Een terugblik op het uitvoeringsprogramma 2007 geeft het volgende beeld. De bedragen zijn in miljoenen Euro's.

Spoor							
Omschrijving	Trekker	Totale bijdrage regiofonds	Reservering regiofonds 2007	Geclaimd bij regiofonds in 2007	Status / mijlpalen	Start uitvoering	Gereed
Europapark	Gem Groningen	€ 10,7	€ 5,7	€ 0	Tijdelijk station gereed	2009	medio 2010
Kwaliteitsverbetering P+R Europapark	Gem Groningen	€ 1,0	€ 1,0	€ 0	In uitvoering	dec 2007	medio 2008
Facelift noordelijke stations	Prov Groningen	€ 2,4	€ 2,4	€ 0,025	Start uitvoering facelift stations	eind 2007	2009
Totaal			€ 9,1	€ 0,025			

Tabel 3: Uitvoeringsprojecten SPOOR 2007

Bus							
Omschrijving	Trekker	Totale bijdrage regiofonds	Reservering regiofonds 2007	Geclaimd bij regiofonds in 2007	Status / mijlpalen	Start uitvoering	Gereed
Transferium Hoogkerk	Gem Groningen	€ 7,4	€ 0,496	€ 0	Kluisrotonde gereed & transferium in bestemmingsplanprocedure	2007	begin 2009
Transferium Assen west (Kloosterveen)	Gem Assen	€ 5,0	€ 1,84	€ 0,83	Afronding uitvoering	Medio 2006	begin 2008
Transferium Assen noord (Marsdijk)	Gem Assen	€ 7,0	€ 2,57	€ 1,16	In uitvoering	Medio 2006	maart 2008
Transferium Haren	Gem Haren	€ 1,60	€ 0,54	€ 0,22	Afronding uitvoering	2005	begin 2008
Busstation Assen	Gem Assen	€ 2,4	€ 1,2	€ 0	In studie	2008	2010
Corridor N372	Prov Drenthe	€ 8,2	€ 6,51	€ 0	Maatregelenpakker	2008	2009
Totaal			€ 13,156	€ 2,21			

Tabel 4: Uitvoeringsprojecten BUS 2007

Fiets							
Omschrijving	Trekker	Totale bijdrage regiofonds	Reservering regiofonds 2007	Geclaimd bij regiofonds in 2007	Status / mijlpalen	Start uitvoering	Gereed
Fietsrouteplus Eelde/Paterswolde-Groningen	Gem Tynaarlo	€ 0,76	€ 0,76	€ 0,05	Werkzaamheden begin 2008 gegund	begin 2008	eind 2008
Fietsbrug Aduarddiep	Prov Groningen	€ 0,9	€ 0,45	€ 0	Uitvoering start	eind 2007	eind 2008
Fietsrouteplus Groningen-Zuidhorn	Prov Groningen	€ 1,6	€ 0,8	€ 0	Start uitvoering wacht op grondaankopen	begin 2008	begin 2009
Fietsrouteplus Assen-Vries	Prov Drenthe	€ 0,55	€ 0,55	€ 0,55	Gereed	-	-
Totaal			€ 2,56	€ 0,60			

Tabel 5: Uitvoeringsprojecten FIETS 2007

B. Regiopark € 120.884

In december 2005 heeft de stuurgroep de "Regio buitengewoon - uitvoeringsprogramma Regiopark" vastgesteld. De opgenomen projecten staan op het programma om in 2006 en/of 2007 uitgevoerd te worden. In 2006 en 2007 hebben de uitvoerende gemeenten en instanties, overeenkomstig het uitvoeringsprogramma, de projecten in voorbereiding genomen. Omdat niet alle projecten in 2007 uitgevoerd konden worden, ontstond er financiële ruimte voor nieuwe projecten: reserve projecten.

Er is in 2007 door deelnemers en instanties circa € 1,0 miljoen aan bijdrage aanvragen bij het regiofonds ingediend. Hiervan is circa € 0,1 geclaimd.

Onder meer de volgende projecten zijn in 2007 voorbereid en/of opgestart:

- Arboretum 2^e fase, inclusief fietspad - gemeente Assen
- Fietsbrug Aduarderdiep - provincie Groningen
- Fietspad Oostindie - gemeente Leek
- Fietspad Nieuw Aalsum - gemeente Zuidhorn
- Landhuis te Glimmen - Landschapsbeheer Groningen
- Toegangspoort Noord - provincie Drenthe
- Leegkerk Dorkwerd - gemeente Groningen
- Bezoekerscentrum Reitdiep - Stichting Groninger Landschap

C. Voorinvesteren in landschap voor toekomstige woningbouw € 5.000

Er is afgesproken dat de gemeente eerst een Masterplan gaat opstellen voor de realisatie van de woningbouwopgave in Hoogezand Zuid. Het regionale project Voorinvesteren krijgt hierin een plek zodat beide nauw op elkaar kunnen worden afgestemd. De middelen voor 2006 zijn niet ingezet. De kosten zijn gemaakt voor het deelproject Veenkoloniaal bouwen.

D. Regionale Samenwerking Bedrijventerreinen € 71.286

De stuurgroep heeft in december 2006 het Uitvoeringsprogramma 2007/2008 "De regio werkt" inclusief de tien projectvoorstellen vastgesteld. Alle projecten zijn in 2007 in uitvoering genomen.

E. Kleine regionale projecten € 166.391

In 2007 heeft de stuurgroep aan de onderstaande ingediende regeling kleine regionale projecten een bijdrage toegekend:

- Gemeente Bedum, een bijdrage van € 38.391 voor het project "Herinrichten Boterdiep in Zuidwolde".
- Gemeente Winsum, een bijdrage van € 100.000 voor het project "dorpscentrum Boogplein in Winsum".
- Meerschapp Paterswolde, een bijdrage van € 28.000 voor het project "Baggerwerkzaamheden aanvaarroute Paterswoldsemeer"

F. Bijdrage plan- en m.e.r.-studies € 50.000

De stuurgroep (november 2004) heeft € 600.000 gereserveerd voor het uitvoeren van een twaalf plan- en m.e.r.-studies. Per studie wordt een maximaal bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld niet aangewende middelen (€ 450.000) werden tot en met 2007 overgeheveld naar het daaropvolgende jaar. In 2007 is één aanvraag ingediend. De stuurgroep heeft een € 50.000 toegekend aan het project "Planstudie N360" van de provincie Groningen.

G. Netwerkanalyse € 0

Dit project is in 2006 afgerond. Derhalve zijn er geen kosten in 2007 gemaakt.

H. Analyse betrokkenheid private partijen en maatschappelijke organisaties € 0

Om private marktpartijen en maatschappelijke organisatie bij de uitvoering van de Regio Groningen-Assen te betrekken heeft het ministerie van VROM (december 2005) circa € 29.500 beschikbaar gesteld. Het bureau Lysias Advies BV geeft uitvoering aan dit onderzoek. De resultaten zijn in 2007 gepresenteerd. Omdat het ministerie 100% van de uitgaven vergoedt, drukken de kosten niet op de exploitatie van Regio Groningen-Assen.

I. Kwaliteitsteam € 67.380

Het begrip kwaliteit speelt een centrale rol binnen de Regio Groningen-Assen. Daarom is sinds 2004 een kwaliteitsteam geïnstalleerd. Het kwaliteitsteam fungeert als klankbord en kan, gevraagd en ongevraagd, 'handreikingen' of 'zwaarwegende adviezen' geven aan de stuurgroep. De kosten hebben betrekking op de organisatie van de sessie met het kwaliteitsteam en de vergoeding voor de leden van het kwaliteitsteam.

J. Businesscase reactivering spoor € 0

Dit project is in 2006 afgerond. Derhalve zijn er geen kosten in 2007 gemaakt.

K. Businesscase doorkoppeling Groningen CS € 0

De stuurgroep heeft in december 2005 € 50.000 beschikbaar gesteld voor de businesscase doorkoppeling Groningen CS. Deze middelen zijn in 2007 niet aangewend.

L. Relatie Zuiderzeelijn met Regio Groningen-Assen € 0

Dit project is in 2006 afgerond. Derhalve zijn er geen kosten in 2007 gemaakt.

M. Pilot Woonzorg - € 23.000

In oktober 2005 heeft de stuurgroep besloten om een bijdrage aan de pilot Woonzorg beschikbaar te stellen. Daarnaast zijn er financieringsverzoeken bij het ministerie van VROM en VWS ingediend. Beide zijn gehonoreerd respectievelijk met € 20.000 en € 30.000. De voorschotten van de ministeries van VROM en VWS zijn als bate in de exploitatie opgenomen. Het project is in 2007 afgerond. De eindverantwoordelijkheid is bij beide ministeries ingediend. Derhalve vindt de financieel afronding in 2008 plaats.

N. Zuidelijke Ringweg € 0

Om de mogelijkheden van gebiedsontwikkeling van de Zuidelijke Ringweg in Groningen te onderzoeken is van het ministerie van VROM een subsidie voor procesondersteuning ontvangen. Doordat de fasering van het project niet in lijn lag met de ontwikkeling van de Strategische Visie van de gemeente Groningen is van deze subsidie geen gebruik gemaakt. Het project wordt in 2008 financieel afgerond.

Lasten projectbureau

1. Salariskosten € 640.596

De stuurgroep heeft in 2007 € 640.000 beschikbaar gesteld voor de personele kosten. Dit bedrag is gecorrigeerd voor de CAO ontwikkelingen. Het personeelsbestand was in 2007 met 7.0 fte structureel ingevuld. Daarnaast is circa 1.0 fte tijdelijk ingehuurd.

2. Huisvestingskosten € 48.293

Tot en met 2007 was het projectbureau gehuisvest in het provinciehuis te Groningen. In verband met beperkt beschikbare ruimte is besloten om niet langer gebruik te maken van huisvesting in het provinciehuis. Eind 2007 is gestart met de inrichting van het nieuwe kantoorpand in de Oosterstraat te Groningen. De gemaakte kosten hebben betrekking op de inrichting van het nieuwe pand en de huur van de kantoorruimte in het provinciehuis.

3. Vergaderkosten € 7.874

Door een toename in het te kort aan geschikte vergaderruimte in het provinciehuis is frequenter extern vergaderd. Daarnaast worden de stuurgroep vergaderingen digitaal opgenomen en wordt op basis daarvan extern een uitgebreid verslag opgesteld.

4. Administratiekosten € 15.041

De financiële administratie van de Regio Groningen-Assen wordt uitgevoerd door de kassier (provincie Groningen) van het samenwerkingsverband. De provincie Groningen ontvangt een vergoeding voor het uitvoeren van de financiële administratie. Het opstellen van begrotingen, jaarrekeningen en meerjareninvesteringsprogramma's vallen niet onder deze dienstverlening. Daarnaast drukken de kosten voor de accountantscontrole voor de rijksbijdrage van het ministerie van Verkeer en Waterstaat op deze post.

5. Communicatiekosten € 94.911

Jaarlijks stelt de stuurgroep € 80.000 beschikbaar voor communicatie. De middelen zijn onder meer ingezet voor promotionele acties, kantoorartikelen, nieuwsbrieven, websites, bijeenkomsten en stuurgroep excursie Montpellier. In 2007 is de vernieuwde website doorontwikkeld, inclusief een afgeschermd gedeelte waarop de vergaderstukken beschikbaar worden gesteld. Het projectbureau heeft twee nieuwsbrieven uitgebracht. Het structurele budget is hiermee overschreden.

6. (Interne) kwaliteit projectbureau € 26.351

Om de kwaliteit van de dienstverlening richting de deelnemers van het samenwerkingsverband te verhogen hebben medewerkers van het projectbureau een trainingen gevolgd. Daarnaast hebben de medewerkers van het projectbureau deelgenomen aan congressen en kennissessies van het Nirov.

7. Nirov € 29.750

De stuurgroep in 2004 heeft ingestemd met deelname aan het Nirov-programma tot en met 2007. Door middel van het Nirov-programma van Stad en Regio wordt een bijdrage geleverd aan het ontstaan van sterke stedelijke regio's. Om dit te realiseren heeft het Nirov een uitvoerings-programma opgesteld.

8. Vastgoedrapportage € 5.950

De stuurgroep heeft in juli 2005 besloten om toe te treden als founder van de Stichting Vastgoedrapportage Regio Groningen-Assen. De informatie uit deze monitor wordt verwerkt in de sociaal-economische monitor. Hierdoor worden dubbelingen voorkomen. Er is tot en met 2007 een jaarlijkse bijdrage van circa € 6.000 toegekend. Over het vervolg neemt de stuurgroep in de loop van 2008 een besluit.

9. Monitor € 7.200

Jaarlijks worden de effecten van het beleid en de autonome ontwikkelingen door middel van een sociaal-economische monitor geanalyseerd.

10. Onvoorzien € 32.411

Om de uitgangspunten van de Regio Groningen-Assen in woord en beeld te ondersteunen is in 2007 een film gemaakt. Hierin geven bestuurders, maatschappelijke actoren en bedrijfsleven hun visie op de Regio Groningen-Assen. Om inzicht te verkrijgen in het concept regiotram en het belang daarvan voor de Regio Groningen-Assen heeft de stuurgroep een excursie naar Montpellier gemaakt. Deels drukken deze kosten ook op het communicatie budget.

Storting Regiofonds € 14.553.515

Na afloop van het kalenderjaar is exact bekend hoeveel geld er gestort is, dan wel onttrokken kan worden aan de reserve van het regiofonds. In 2007 is circa € 14.5 miljoen aan het regiofonds toegevoegd.

Baten

1. Bijdragen van de deelnemers € 9.500.000

De deelnemers hebben met elkaar afgesproken om jaarlijks € 9.5 miljoen beschikbaar te stellen voor Regio Groningen-Assen.

2. Toegezegde rijksbijdrage € 8.000.000

De rijksbijdrage van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, van € 10 miljoen, is verspreid over 2005 tot en met 2010 disponibel gesteld. Door vertraging in de uitvoering van het bereikbaarheidsprogramma wordt de bijdrage van 2006 in begin 2007, samen met de bijdrage 2007, beschikbaar gesteld.

3. Rente € 1.244.500

Van de provincie Groningen wordt jaarlijks een rentebate ontvangen op de rekening-courant. De gerealiseerde rentepercentage is hoger dan begroot. Daarnaast is de ontvangen bijdrage van het ministerie van Verkeer en Waterstaat ten dele niet besteed. De hierdoor ontvangen rentebate moet beschikbaar blijven voor het programma Bereikbaarheid.

6. Financiële planning

Financiële planning 2007	realisatie 2007	begroot 2007	realisatie 2006
Stand regiofonds (1 januari)	21.037.561	21.037.561	22.936.547
Storting van de deelnemers	9.500.000	9.500.000	4.537.800
Rijksbijdrage	8.000.000	8.000.000	0
Algemene inkomsten	0	0	6.805
Renteopbrengsten	1.244.500	500.000	784.820
Vrijval restant nog te betalen 2004/2005	-	-	7.601
Uitgaven	4.190.985	30.341.500	7.236.012
Stand regiofonds (31 december)	35.591.076	8.696.061	21.037.561

Tabel: Financiële planning

Aan: Stuurgroep Regiovisie Groningen-Assen 2030
GRONINGEN

ACCOUNTANTSVERKLARING

Wij hebben de financiële verantwoording 2007 van Stuurgroep Regiovisie Groningen-Assen 2030 te Groningen, bestaande uit de balans per 31 december 2007 en de winst-en-verliesrekening over 2007 met de toelichting, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Stuurgroep Regiovisie Groningen-Assen 2030 is verantwoordelijk voor het opmaken van de financiële verantwoording die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de financiële verantwoording van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de financiële verantwoording op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de financiële verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de financiële verantwoording. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de financiële verantwoording van vermogen en resultaat relevante internebeheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het internebeheersingssysteem van de Stuurgroep.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die Stuurgroep Regiovisie Groningen-Assen 2030 heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de financiële verantwoording.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de financiële verantwoording een getrouw beeld geeft over de bestedingen in 2007 en overigens in overeenstemming is met in Nederland algemeen aanvaarde controlegrondslagen voor financiële verantwoordingen en voldoet aan terzake geldende eisen.

Groningen, 7 februari 2008

Ernst & Young Accountants
namens deze

w.g. Th.B. de Vries RA

OPENBAARMAKING VAN ACCOUNTANTSVERKLARINGEN

1 Conditie

De machtiging om de accountantsverklaring openbaar te maken wordt gegeven onder de volgende condities.

- Indien na het verlenen van deze machtiging feiten en omstandigheden bekend worden die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept, is nader overleg met de accountant noodzakelijk.
- De machtiging heeft betrekking op het opnemen van de accountantsverklaring in het ten behoeve van de algemene vergadering uit te brengen verslag, waarin ook de opgemaakte (bij structuurvennootschappen: vastgestelde) jaarrekening wordt opgenomen.
- De machtiging heeft ook betrekking op het opnemen van de accountantsverklaring in het bij het handelsregister te deponeren verslag, mits de behandeling van de jaarrekening op de algemene vergadering niet tot aanpassing leidt.
- De voor deponering bij het handelsregister bestemde jaarrekening waarin op grond van artikel 2: 397 BW vereenvoudigingen zijn aangebracht, dient te zijn ontleend aan de door de algemene vergadering vastgestelde jaarrekening. Een concept van deze voor deponering bij het handelsregister bestemde jaarrekening dient aan ons ter inzage te worden gegeven.
- De accountantsverklaring kan ook worden toegevoegd indien de jaarrekening op elektronische wijze, bijvoorbeeld op Internet, wordt openbaar gemaakt. Deze jaarrekening dient de volledige jaarrekening te zijn en deze dient goed te zijn afgescheiden van andere gelijktijdig elektronisch openbaar gemaakte informatie.
- Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is voor het opnemen van de accountantsverklaring daarbij opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2 Toelichting op de condities

2.1 Raad van commissarissen en raad van bestuur

De accountant zendt zijn accountantsverklaring doorgaans aan de raad van commissarissen en de raad van bestuur. Dit is in overeenstemming met Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) dat in artikel 393 onder meer zegt: 'De accountant geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een verklaring'. 'De accountant brengt omtrent zijn onderzoek verslag uit aan de raad van commissarissen en aan het bestuur.'

2.2 Algemene vergadering

Openbaarmaking van de accountantsverklaring is slechts toegestaan na uitdrukkelijke toestemming van de accountant. In dit kader wordt onder openbaarmaking verstaan het beschikbaar stellen voor het publiek, dan wel aan een zodanige kring van personen dat deze met het publiek gelijk is te stellen. Verspreiding onder aandeelhouders c.q. leden valt ook onder dit begrip openbaar maken, zodat voor het opnemen van de accountantsverklaring in het verslag dat aan de algemene vergadering wordt uitgebracht machtiging van de accountant nodig is.

2.3 Accountantsverklaring plus verantwoording

De machtiging heeft betrekking op publicatie in het verslag waarin tevens is opgenomen de jaarrekening waarop de accountantsverklaring betrekking heeft. Deze conditie stoelt op de beroepsregels die zeggen dat het de accountant verboden is toestemming te geven tot openbaarmaking van zijn verklaring anders dan te samen met de verantwoording waarop die verklaring betrekking heeft.'

De accountant zal ook altijd de overige inhoud van het verslag willen zien, omdat het hem niet toegestaan is toestemming tot openbaarmaking van zijn verklaring te verlenen indien 'door de inhoud van de gezamenlijk openbaar gemaakte stukken een onjuiste indruk omtrent de betekenis van de jaarrekening wordt gewekt'.

2.4 Gebeurtenissen tussen datum accountantsverklaring en algemene vergadering

Aandacht dient geschonken te worden aan het feit dat zich tussen de datum van de accountantsverklaring en de datum van de algemene vergadering waarin omtrent de vaststelling c.q. goedkeuring van de jaarrekening wordt beslist, feiten of omstandigheden kunnen voordoen die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept. De accountant dient namelijk op grond van COS 560 controlewerkzaamheden te verrichten die er op gericht zijn toereikende controle-informatie te verkrijgen dat alle gebeurtenissen voor de datum van de accountantsverklaring die aanpassing van of vermelding in de jaarrekening vereisen, zijn gesignaleerd.

Indien de accountant gebeurtenissen ter kennis komen, die van materiële betekenis kunnen zijn voor de jaarrekening, dient de accountants te overwegen of die gebeurtenissen juist zijn verwerkt en toereikend zijn vermeld in de toelichting bij de jaarrekening. Als de accountant tussen de datum van de accountantsverklaring en de datum dat de jaarrekening openbaar wordt gemaakt, kennis neemt van een feit dat de jaarrekening materieel zou kunnen beïnvloeden, dient de accountant te beoordelen of de jaarrekening moet worden gewijzigd, de kwestie te bespreken met de leiding en te handelen zoals op grond van de omstandigheden noodzakelijk is.

2.5 Handelsregister

De jaarrekening wordt (bij onder titel 9 BW2 vallende rechtspersonen samen met het jaarverslag en de overige gegevens) overgelegd aan de algemene vergadering. De algemene vergadering beslist over de vaststelling c.q. goedkeuring van de jaarrekening. Pas na de vaststelling c.q. goedkeuring van de jaarrekening door de algemene vergadering is sprake van een vennootschappelijke jaarrekening. Deze jaarrekening zal in de regel in ongewijzigde vorm worden vastgesteld. Bij structuurvennootschappen wordt in de regel de door de raad van commissarissen vastgestelde jaarrekening goedgekeurd (bij structuurvennootschappen heeft de algemene vergadering geen recht om wijzigingen aan te brengen). Aan de vennootschappelijke jaarrekening moet als onderdeel van de overige gegevens de accountantsverklaring worden toegevoegd. De tekst hiervan is normaal gesproken identiek aan de eerder afgelegde accountantsverklaring. Het is de vennootschappelijke jaarrekening die samen met het jaarverslag en de overige gegevens bij het handelsregister wordt openbaar gemaakt. Onder de overige gegevens behoort dan te zijn opgenomen de accountantsverklaring die behoort bij de volledige jaarrekening. Indien de behandeling van de jaarrekening op de algemene vergadering niet tot aanpassing leidt, kan de accountantsverklaring worden toegevoegd aan de door de algemene vergadering vastgestelde c.q. goedgekeurde jaarrekening en bij tijdige deponering van het verslag ten kantore van het handelsregister als onderdeel van dit verslag worden openbaar gemaakt.

2.6 Openbaarmaking op andere wijze

De jaarrekening kan ook worden openbaar gemaakt op andere wijze dan door deponering bij het handelsregister. De accountantsverklaring kan ook dan worden toegevoegd, mits het gaat om openbaarmaking van de volledige jaarrekening. Indien een deel van een jaarrekening dan wel een verkorte jaarrekening openbaar wordt gemaakt, is het niet toegestaan dat daarbij enerlei door de accountant gegeven mededeling wordt openbaar gemaakt, tenzij:

- a hij tot het oordeel is gekomen dat in de gegeven omstandigheden het desbetreffende stuk toereikend is, of
- b op grond van wettelijke voorschriften met openbaarmaking van het desbetreffende stuk kan worden volstaan.

Indien niet de volledige jaarrekening wordt openbaar gemaakt, is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Bij het opnemen van de jaarrekening en de accountantsverklaring op Internet dient gewaarborgd te worden dat de jaarrekening goed is afgescheiden van andere informatie op de Internetsite. De scheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarrekening verlaat.

2.7 Opnemen in een ander stuk

Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is sprake van een nieuwe openbaarmaking en is opnieuw toestemming van de accountants nodig. Een voorbeeld van deze situatie is de publicatie van een emissieprospectus met daarin opgenomen de jaarrekening, nadat dezelfde jaarrekening tezamen met de andere jaarstukken is gedeponeerd bij het handelsregister. Voor elke nieuwe openbaarmaking is opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2.8 Gebeurtenissen na de algemene vergadering

Indien na de vaststelling of goedkeuring van de jaarrekening feiten en omstandigheden bekend zijn geworden waardoor de jaarrekening niet langer het wettelijk vereiste inzicht geeft, moet niettemin de bij de vastgestelde c.q. goedgekeurde jaarrekening afgegeven accountantsverklaring worden gehandhaafd, evenals de bij het handelsregister neergelegde accountantsverklaring. In dat geval dient de rechtspersoon over deze feiten en omstandigheden een mededeling bij het handelsregister te deponeren, voorzien van een accountantsverklaring. Ook in deze situatie is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Betreft agendapunt:

**De brief van Regio Groningen-Assen 2030.
Specifiek: Jaarrekening 2007.**

Toelichting op agendering:

Opnieuw zien we een groot verschil tussen de begroting van 2007 en de realisering. Er wordt geconcludeerd, dat het tot uitvoering komen van de plannen weerbarstig is. De programmasturing is nu gestructureerd, zodat er nu beter zicht is op de uitvoering van de voorgenomen plannen.

Vraag/verzoek aan GS :

Verzoek om uitleg over de weerbarstige elementen in dit proces en welke waarborgen er nu ingebracht zijn om een voorspoedige voortgang te garanderen. Verder is er het verzoek om de Staten tijdig te informeren over nieuwe stagnaties bij de uitvoering via een agendering in de commissie OGB.

Vraag aan de andere fracties:

Welke rol kunnen/behoren de Staten te spelen in dit beleidsveld, opdat er meer politieke sturing op deze processen wordt gezet ?

Mocht er uit de discussie blijken , dat er meer politieke sturing gewenst is, hoe gaan we daaraan dan vorm en inhoud geven ?

Namens de statenfractie van de PvdA
Jan Slagter.